

((تەرترە لە خاوکەر*....ئەم بىرىنە))

عەلی پىنجويىنى

باڭىك خۆى لە بىرىنە ئاسمان دەسۋى و
خويىناوى دەبىت، ئىنجا دەزانى
فرىن بە خويىنە وە جوانە
نيوهۇق، بە دلى پې لە ئە سە فە وە
لە بەردەم فوارەمى مزگەوتە كەدا بورايە وە
كەچى ما مۆستا بە و پەرى نە زاكە تە وە
لە مىحرابە كە خۆيدا
جەنازەمى ئىمانى كفن و دفن دە كرد
لەناو مەزراكان، رىشۇلەي كۈزراو
خەون بە فەرىنە وە دە بىنېت
لەناو تاقى پەنچەرە كانا
دایكىم بۇ كلىيل دەگەرى، تا دەرگا كانى سەرابى پى بکاتە وە
لەناو بىيە كانا،
تەنیا يى بە و هەموو هە يې تە خۆيە وە دەلەر زى
سەر بە كۆشى كام حە قىقەتا دە كەي...؟!
ئەي نازانى ...
ئىمە هە موومان مالىمان هە يە، كەچى لە بەردەرگا دادەنېشىن
زرنگەي دى پاوانە كانى پىيى يارو
شكۇفەي دى بىرىنە كانى سەر دىم
ئەرە قىسى قولپى گريان
بە سەر پشکۇي ئەم بىرىنە تە پە وە، كە خاوکەرە
خاوکەر قىامەتە، لەناو قورپىگا
خاوکەر گەر دەلولە، لەناو خويىنى پېزاوى پايىزا
خاوکەر لە چىكەي ژىنېكە و

خوا ده مولوتى خوئى پى هەلبەستووه
تا چىتىر بۆگەنى زيان هەلنى مىشى
سەبرى لە سەبرى ئەيوب
سەبرى لە مەركى خۆلەمېش
نەرمەت لە گەلەيى كوزەلە، لە گۈيى چەمىكى جىماوا....
بۇنخۇشتىر لە بۇنى سەمونى بە يانيان
دلتەنگىز و بىكەستىر لە خاوكەرانەى
لە بنى كانىيە كانى (گەرمىان) دا بە جىمان
دەخىلىت بىم لىيڭەرى
ئەم رىيگايە هەربەتنىيا دلئاواھەر
لىيڭەرى، با ئەم ئىوارە
بە تەننەيا بىرۇم رىحانە كانى دايىكم ئاو بىدەم

سېپى... خودا يان دايىكم
باران....
خۆم يان مندا الله كەم
ھەور....
دەلم يان دەلم
كاسەيەك بە خويىنەوە رەوانەى ناو دەريايى بکەو
سوينىد بە جوانى ئاو بخۆ
چەمىك بېپەرېنەرەوە ئەوبەر دەشتى دلنىيائى و
لە گەل دەمەشىرە دەمۈپل خويىنا ويە كانا
رەسمىكى بىگە بۆيادگارى
منىش لىيرەوە يە بەھەردۇو دەستم دەبنە سوتو
بە دىيار خنكانى پەلكى رازيانەوە
ئەو دەمانە ئىدى

سەرم سوپ دەمی لەوهى
ئاو بۆچى قەت ناخەوى؟
باران بۆچى، كە ملى نا، هەرگىز ناگەپىتەوە؟
چوالە بۆچى، هەتا خۆى سورنەكا لەخوين
گول ناگرى؟
سەيرە!....

بۆچى هەميشە دايكم، لەبانگى ئىوارەدا
توشى دلەكوتى دەبىت و
دەنكى تەزىيەكەى خىراتر دەجولىنى؟!
سەيرە... ئىچكار سەيرە
مەرگى كەسىك نامگەرىيىنى
كەچى كە گۇي لەخاوكەرى دەگرم
دلەم دەبىتە مەحشەرى گريان
دلەم هيىلانەمى مەستانە
وەلى تەنيا خاوكەر
بەمەستى رىي دەكەۋىتەوە مالى دل

جاران خودا، لەسەر مىلۇدى خاوكەر
وەھى دەنارد بۆ سولەيمان
بۆيە باخەكانى وي
ترى بۇون لەبىستانى پر شەمامە
وەلى ئىستا

خودا، لەسەر ئاسەوارى قوبىھى مزگەوتىكى روخاو
دانىشتۇوە دەلى
ئەو ھەموو سالە، تەننیا يى پىرى نەكىردم
كەچى لەو رۆزەوەى، تەراتىلەكانى خاوكەرم لى ونبۇوە

زمانم چوٽه کلیله و گورانیم له بیر چوٽه وه

نزايهك له دلما سهوز ئه بى
ئاويك له قولاييا
سەر ئەكا بە كۆشى خۇلا
شەو لە دەستما نوستووه و
بارن لە ناو ميلودى ئەم خاوكەرەدا، ھەدادانى نىيە
دەشتى وە حشەت بە رەوالىيە و
بىرىنى ئەم ئاوابۇونە تەپ تەپ
وەك دەستى دوعاى نويىزىكى بە جىماو
تو دەلى شىكستە بالم
من دەلىم نە فەرتت لىبېيت، ئەي فېرىن
تو دەلى
ئاسمانىيکى سامال جوانە، بۇ خەم بە باكردن
منىش دەلىم
سەحرايىكە بۇرۇانىن خراپ ذىيە
تو لە ناو قامەتى رەنگا ئەدرەوشىيەتە وە
بى ئاگاى لە وەي
تەجەللای تارىكى چ كۆشكىيکى ئەفسونگەرە
من، لەپىنى كۆلانەكانى دوکەلا
بە دواى درەوشانە وەي مۇمكىي و نبۇدا وىلەم
ئەزىزە كەم، بە رەوكۈيى دەئازۇي
ئەم كەشتىيە پې دوکەلە
ئەي نابىنى ئىوارە، بە دەست بە تالى دانىشتۇوه و
ئاوابۇون قىسىمە كى پى ذىيە، بۇ بەيانى
ئەزىزە كەم پىيى ناوى

ئەمپەراؤ پەركىدى دنيا
تۆلەدۇورەوە سىگارى رۆشن بکەو
منىش لەم سەرى دنیاوه
دوكەل دەكەمە چاوساغ و
سۇراغى بىرىنەكانى خاوكەر دەكەم.

ھەر دەپۈيىت و پەلەپېتكەھى ئەم ختۇرەيەت
ئىۋارانم خويىنايتىز دەكەت
وەنەوزى ئەم كۆترانە
تارمايى مەرگم لەلا تۆختىز دەكەتەوە، ياران
شلوى بۇونى غايىلەھى ئەم بى تاقەتىيە
نايەلى سوتوى جىڭەرەكەم ھەلگرمەوە قومى لەخۆم بىدەم
كەلەبىنى پىالەكەما بەجى ماوە

بىرىنى باى بەيانىان و سىبەرى بەجيماوى تەۋىلى تەپى دايىكم
بەبەردى نويىزەكەوە
سايەھى ئەو گولە حاجىلانەھى، تامىردىن
دەستىيان بەر جوانى شەو نەكەوت
گەمەي جيماوى ئەو كۆترەھى
لەدەست خوا رايىكەدو خۆى كوشت
سەربوردى ئەو دلتەنگىيانەھى
ھەمېشە سەرە داوه كانىيام لى دەئالۇزى
خرمە خرمى دوگەلار، لەتەنەكەيەكى خۆلە
سەرەتايەكى كوشندەن
بۇ لەيەكتازانى هىلەكانى قىسىمە كەردىن

ئەفسوس دەفتەریکم لىْ ونبۇو
بۇنى غەریبى دەريای لىْ دەھات
كتىبىكىيان لىْ فەراندەم
تالىْ قىشى دايىكم و پېر بەرچنەي منالىْ
ئىمامەن تىيا هەلگرتىبوو
.....
سۈرەتىكى نەنسەراوى و
لەدلى خۆلا نەبىت، ساكن نابىت
لەنيڭاي سەرابىكى پەزىمىرى دەدا نەبى ناپروانىت
ئايدەتىكى لەپەركاراوى و
رېبوارەكانى رېڭاي دۆزەخ نەبىت
كەس ناتلىكتە وهو ئەزىزەرت ناكا
تۆھەرتەنیا لەخۆت ئەچىت ...ئەى خاوكەر
تولەخۆت و لەدلەم ئەچىت
تۆ لەئاوا و لەچاوم ئەچىت
تۆ لەخۆل و لەقورگەم ئەچىت
ئىدى هەر ھىندەم ماوه، بلىم
كەدىوار ئەپمى بەسەر پەنگا
كەگريان ئەپوخى بەسەر دلا
كەگۇرانى لەناو وەجدا فەنا ئەبى
كەبرىن تەرتر دەبى لەخويىنى پەرتەقالى
كەخاوكەر قولپ ئەدا
لەپىچەكانى (ئاى...ئاى) يا
ئەو دەمانە بىرىنى تەنبايى دەلى
خويىنم لىْ ئەچقۇرى ياران
ئەو دەمانە

برینی ته نیایی دهلىز:
ئەگەر مۆلەت ھەبۇو دەلىم:
تەپترە لە خاواکەر ئەم برينه.

*خاواکەر: جۇرىيّكە لە مەقام تايىبەتە بەناوچەرى گەرميان.